

N.F.S. Grundtvigs tale om adelens privilegier i Den Grundlovgivende Rigsforsamling

Taler

Nikolai Frederik Severin
Grundtvig
Medlem af Den
Grundlovgivende
Rigsforsamling

Dato

16. april 1849

Sted

Christiansborg

Omstændigheder

96. møde i Den Grundlovgivende Rigsforsamling valgt til at udarbejde og vedtage en grundlov for Kongeriget Danmark.

Jeg har ofte ønsket, naar Taler var om virkelig borgerlig Frihed, jeg da kunde hørt saa mange og saa stærke og saa ivrige Røster, som jeg har hørt i Aften for den falskeste af alle Ligheder, den Lighed, som vi kunne finde i Tyrkiet, hvor vi dog hverken ville finde noget af den borgerlige Frihed eller skulde ønske, at vore Stater og borgerlige Selskaber skulde reformeres efter dets Lignelse; det er en forunderlig Tanke, at ved at udslette saavidt muligt alt Mærke paa nogen Forskjel, at man dermed, dersom man frembragte Noget, skulde frembringe det Høieste, der har viist sig, og ikke nedværdige Alt til det Laveste. At Titel og Rang ere paa den høieste Maade misbrugte og have været miskjendte fra Regjeringens Side, det er en Historisk Kjendsgjerning, men dersom det kun gjaldt om at gjøre noget Saadant foragteligt, og derved at saae det til om muligt at falde bort, kunde der jo ikke skee noget Bedre end ved at uddele det iflæng uden alt Hensyn til Udmærkelse eller Fortjeneste, og endelig hvad Aldelsophævelse angaaer, da vil jeg gjøre den simple Bemærkning, at naar alle borgerlige Forrettigheder ere skilte fra Adelen, saa veed jeg ikke, hvad denne Ophævelse skal betyde uden som en af de revolutionaire Griller, som vi jo kjende baade fra det forrige Aarhundrede og tildeels fra dette, skjøndt en æret Rigsdagsmand dog anmærkede, at i det revolutionaire Frankrig, som først udmærkede sig ved at ophæve og afskaffe Adel og alt Saadant, at der var det endnu i dette Aarhundrede en anbefaling at føre en saadan Titel.

Adelen, mener jeg, lader sig slet ikke ophæve, uden man vil give den naragtige Forordning, at de, som have et Adelsnavn, skulle aflægge det og tage et andet, eller og, at de ikke maae forsegle med deres Fædres Signeter, at de ikke maae beholdee de saakaldte Vaabner og Mærker paa, at de være samme Slægter og Familier, og jeg skulde dog troe paa den ene Side, at det var en Rettighed, som ethvert Menneske havde, til at beholdee sine Fædres Navn og føre deres Bomærke, dersom han finder, at han dermed kan være tjent, og paa den anden Side skulde jeg ogsaa mene, at det er jo aabenbart, at dersom disse Personer ikke have nogen Ære af deres Familienavn, dersom det ikke er erhvervet ved en Udmærkelse, og dersom de ikke selv stræbe at ære det, da er der hos dem slet Intet at misunde, og dersom de virkelig have et Navn der stammer fra ædel Daad og Bedrift, og dersom de ogsaa stræbe at være det værdige, saa mener jeg, at det vilde bevise en lav Tænkemaade at misunde, end sige at ville berøve dem det, og det vilde være en daarlig Statsklogskab, dersom man vilde borttage den Kappelyst, som kan vækkes ved borgerlig Udmærkelse; det vilde være daarligt, thi hvo indbilder sig vel, at han ved Lov kunde udlette enten Forfængelighed eller nogen af de slette Lyster og Attraaer, som kunne boe i Menneskets Bryst, og jeg tør nok spørge, om det er statsklogt at ville gjøre det umuligt, at disse Attraaer, mere eller mindre besmittede, at de kunde tage en for Staten og det borgerlige Samfund gavnlige Retning. Til Slutning skal jeg blot anmærke i Henseende til hvad jeg hørte anføre om, hvorledes Rang og Titel gjorde sig gjældende endog ved Confirmationen, at vi ikke behøve at gaae mange Skridt i Hovedstaden for at lære, at der hersker ligesaamegen Misundelse mellem Skræddere og Skomagere og Handskemagere med Hensyn til, hvor deres Børn skulle saae deres Plads i Kirken, som der kan findes hos nogen af dem med Rang og Titel.

Tags

Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/grundtvigs-tale-i-den-grundlovgivende-rigsforsamling-om-adelens-privilegier>